

bron :

Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

PB C 10 van 13/01/2000

GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT (EG) Nr. 2/2000

door de Raad vastgesteld op 8 november 1999

**met het oog op de aanneming van Richtlijn 2000/.../EG van het Europees Parlement en de Raad van ...
betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingresiduen**

Motivering van de raad

I. INLEIDING

De Commissie heeft op 20 juli 1998 bij de Raad een voorstel ingediend voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende havenontvangstfaciliteiten voor scheepsafval en ladingresiduen (1) . De Commissie heeft het voorstel op 20 april 1999 gewijzigd (2) . Voor het op artikel 80, lid 2, van het Verdrag gebaseerde Commissievoorstel geldt de medebeslissingsprocedure.

Het Europees Parlement heeft in eerste lezing advies uitgebracht op 11 februari 1999(3) en dat werd op 16 september 1999 bevestigd in het kader van de medebeslissingsprocedure.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft op 24 maart 1999 advies uitgebracht (4) .

Het Comité van de Regio's heeft op 11 maart 1999 advies uitgebracht (5) .

De Raad heeft op 8 november 1999 zijn gemeenschappelijk standpunt vastgesteld overeenkomstig artikel 251, lid 2, van het Verdrag (ex artikel 189 B) .

II. DOELSTELLINGEN

Het doel van deze richtlijn is het mariene milieu beter te beschermen door de lozingen van scheepsafval en ladingresiduen in zee te verminderen, door middel van verbetering van de beschikbaarheid en het gebruik van havenontvangstfaciliteiten.

De ontwerprichtlijn streeft ook een geharmoniseerde toepassing van het Marpol 73/78-Verdrag(6) na, op grond waarvan de havens faciliteiten moeten hebben voor de ontvangst van olie, andere schadelijke vloeistoffen en afval, die toereikend zijn om te voldoen aan de behoeften van de schepen die van de havens gebruikmaken, zonder dat dit voor de schepen onnodig oponthoud veroorzaakt.

III. SAMENVATTING VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT

Het gemeenschappelijk standpunt omvat de volgende hoofdpunten:

- a. elke haven van de Gemeenschap zorgt ervoor dat er passende faciliteiten beschikbaar zijn voor de ontvangst van afval van schepen die de haven gewoonlijk aandoen. Er moet een afvalontvangst- en verwerkingsplan met een omschrijving van de behoeften en de voorschriften voor de faciliteiten worden opgesteld, waarin rekening gehouden kan worden met de regionale context;
- b. elk schip dat een haven van de Gemeenschap aandoet, moet zijn scheepsafval in die haven afgeven, tenzij het genoeg eigen afvalopslagcapaciteit heeft om het in een volgende haven af te geven;
- c. de kosten van havenontvangstfaciliteiten worden gedekt door een bijdrage te vragen van de schepen. Het kostendekkingssysteem mag geen stimulans zijn om het afval op zee te lozen. Het omvat een vaste component van een niet-specifieke bijdrage en een facultatieve variabele bijdrage in verband met de hoeveelheid en het soort afval dat wordt afgeleverd;
- d. de lidstaten doen de richtlijn 24 maanden na de bekendmaking ervan in het Publicatieblad in werking treden. Zij zorgen voor een passend administratief kader voor de naleving en de controle.

IV. MOTIVERING VAN DE RAAD

De Raad heeft zich bij de bespreking van het Commissievoorstel laten inspireren door het advies van andere communautaire instellingen, met name van het Europees Parlement. De Raad heeft ernaar gestreefd een algemeen aanvaardbaar evenwicht te vinden tussen de bescherming van het mariene milieu, het goed functioneren van het zeevervoer en de plaatselijke omstandigheden van elke haven.

Daarbij zijn vooral de volgende punten van belang:

- a. Met betrekking tot de passende havenontvangstfaciliteiten is de Raad van mening dat met die faciliteiten ingespeeld moet kunnen worden op bijzondere plaatselijke omstandigheden. De door de Raad gewijzigde tekst bepaalt dat de lidstaten verantwoordelijk zijn voor de beschikbaarheid van de faciliteiten (d. w. z. vaste of mobiele inrichtingen) en dat voor de capaciteit van de faciliteiten rekening gehouden moet worden met de gemiddelde hoeveelheid afgeleverde afval, de operationele behoeften van de gebruikers, de geografische ligging van de haven (bij ruimtegebrek voor grote inrichtingen kan het afleveren van afval in grotere naburige havens noodzakelijk zijn) en met de vrijstellingen van artikel 9 (vrijgestelde schepen kunnen de behoefte aan afvalontvangstfaciliteiten verminderen) .
- b. Het gemeenschappelijk standpunt laat de lidstaten de vrijheid om de afvalontvangst- en verwerkingsplannen, na overleg met de betrokken partijen, aan de regionale context aan te passen, zodat de middelen zo efficiënt mogelijk besteed kunnen worden.
- c. Wat de regeling voor de afgifte van afval betreft, tracht de tekst de vaarbewegingen te vergemakkelijken en de administratieve lasten in havens te verminderen door te bepalen dat de schepen de haven zonder aparte toestemming kunnen verlaten, indien (behoudens de in artikel 11, lid 2, bedoelde controle) het in bijlage II bij de richtlijn bedoelde formulier duidelijk aantoont dat er voldoende

opslagcapaciteit beschikbaar is. Tegelijkertijd is de tekst aangescherpt uit het oogpunt van de bescherming van het mariene milieu. In het Commissievoorstel hoefden de schepen hun afval niet af te geven als er voldoende opslagcapaciteit was voor de voorgenomen reis, maar in artikel 7 van het gemeenschappelijk standpunt is toegevoegd dat het schip voldoende aparte opslagcapaciteit moet hebben voor het afval dat reeds aan boord is én voor het afval dat geproduceerd zal worden voordat de haven bereikt wordt waar het afval afgegeven zal worden.

- d. Bovendien is in het gemeenschappelijk standpunt toegevoegd dat de havenstaat moet ingrijpen als de beoogde haven van afgifte niet bekend is of geen passende ontvangstfaciliteiten heeft, zodat het gevaar bestaat dat het afval op zee geloosd wordt.

Het bijdragensysteem (artikel 8) is gewijzigd, opdat de lidstaten rekening kunnen houden met hun plaatselijke maritieme tradities, waarbij zij ervoor moeten zorgen dat die tradities geen beletsel vormen voor de bescherming van het milieu.

In het gemeenschappelijk standpunt is gestreefd naar een evenwicht tussen de niet-specifieke bijdrage en de directe bijdrage; de lidstaten en de havens mogen de bijdragenstructuur aanpassen aan hun bijzondere omstandigheden, maar ze moeten ervoor zorgen dat de schepen er niet toe aangezet worden hun afval op zee te lozen. Enerzijds legt het gemeenschappelijk standpunt alle schepen een vaste bijdrage op ter dekking van de kosten van de havenontvangstfaciliteiten, of zij die nu gebruiken of niet. Anderzijds biedt het de mogelijkheid om de verhouding tussen de verplichte niet-specifieke bijdrage en de facultatieve directe bijdrage zodanig aan te passen aan de andere kenmerken van de havenbijdragen, de faciliteiten van de haven of andere aspecten dat de bijdragen nog steeds een stimulans vormen om het afval in een haven af te leveren in plaats van het op zee te lozen.

Voor deze aanpak is echter een openbare verklaring van de Raad en de Commissie nodig, waarin wordt gesteld dat de Commissie een voorstel tot wijziging van de richtlijn zal indienen als de verschillen tussen de kostendekkingssystemen nadelige effecten hebben op het mariene milieu of de afvalstromen.

V. ANDERE OVERWEGINGEN

- a. De Raad heeft ingevoerd dat er meer rekening gehouden wordt met internationale verdragen:
- o het gemeenschappelijk standpunt bepaalt dat de afgiftevorschriften van de richtlijn strengere, overeenkomstig het internationale recht aangenomen afgiftevorschriften onverlet laten (artikel 7, lid 3) . Daardoor kunnen de betrokken lidstaten regionale verdragen zoals het Verdrag ter bescherming van het mariene milieu in het Oostzeegebied(7), waarbij de Gemeenschap partij is, uitvoeren zonder dat die regionale verdragen op de gehele Gemeenschap hoeven te worden toegepast;
 - o aangezien de Raad van oordeel is dat sanitair afval ook onder de richtlijn moet vallen, zodra bijlage IV van Marpol inzake sanitair afval van kracht geworden is, heeft hij artikel 16 in zoverre aangevuld dat de richtlijn twaalf maanden na de inwerkingtreding van die bijlage automatisch van toepassing wordt op sanitair afval, zonder dat daar andere tijdrovende maatregelen voor nodig zijn.
- b. De Raad heeft ernaar gestreefd administratieve rompslomp te voorkomen die niet in verhouding staat tot de doelstellingen:
- o ten aanzien van artikel 6, lid 1, handhaaft het gemeenschappelijk standpunt het Commissievoorstel dat de lidstaten de autoriteit of instantie aanwijzen waaraan het schip moet

melden dat het afval wil afleveren. Toegevoegd wordt dat wanneer de lidstaat daarvoor de exploitant van de faciliteit aanwijst, deze de informatie aan de desbetreffende autoriteit moet doorgeven;

- o in artikel 6, lid 2, wordt gespecificeerd dat de informatie tot de volgende aanloophaven aan boord bewaard moet worden;
- o artikel 9, lid 2, van het gemeenschappelijk standpunt bepaalt dat de Commissie slechts "geregeld" van vrijstellingen in kennis moet worden gesteld;
- o de lidstaten en de Commissie zijn overeengekomen om samen gemeenschappelijke criteria op te stellen om te bepalen welke milieuvriendelijke schepen voor lagere bijdragen in aanmerking komen.

c. De Raad heeft rekening gehouden met de specifieke kenmerken van bepaalde soorten schepen:

- o de lidstaten kwamen overeen bij de aanneming van de richtlijn een openbare verklaring af te leggen die geïnspireerd is op artikel 3, lid 3, van Marpol, waarin staat dat zij ervoor zullen zorgen dat schepen die niet onder het toepassingsgebied van de richtlijn vallen, zoals oorlogsschepen en andere schepen die staatsimmunitie genieten, voorzover redelijk en uitvoerbaar, in overeenstemming met deze richtlijn zullen opereren;
- o de Raad wijzigde de artikelen 3 en 11 van het Commissievoorstel om duidelijk te maken dat de richtlijn en de algemene nalevingsbepaling ook van toepassing zijn op vissersvaartuigen en pleziervaartuigen. De Raad nam wel het Commissievoorstel over dat die schepen vrijgesteld zijn van de aanmeldingsplicht, de prioritaire inspecties bij ontbrekende of verdachte aanmeldingen, de havenstaatcontrole en de vasthouding in de volgende aanloophaven als omschreven in artikel 6 en artikel 11, lid 2: vissersvaartuigen doen gewoonlijk alleen hun thuishaven aan, die hun reisschema's kent, gewend is hun afval zonder aanmelding vooraf te ontvangen wanneer zij van zee terugkeren, en speciale controleapparatuur voor vissersvaartuigen heeft. Bovendien is Richtlijn 95/21/EG inzake de havenstaatcontrole niet van toepassing op vissersvaartuigen en pleziervaartuigen. Zoals in artikel 11, lid 3, is aangegeven, moeten de lidstaten daarvoor andere soorten inspecties en controles invoeren.

Er zij tevens op gewezen dat visfabrieksschepen die geen vis vangen niet beschouwd moeten worden als vissersvaartuigen in de zin van de ontwerp-richtlijn en daarom onderworpen zijn aan alle voorschriften van de artikelen 6 en 11 inzake voorafgaande aanmelding en naleving.

d. De Raad heeft gestreefd naar een adequate naleving van de richtlijn:

- o voor schepen die de richtlijn overtreden hebben, handhaaft het gemeenschappelijk standpunt, in artikel 11, de voorgestelde sancties van artikel 13 en het onderzoek naar eventuele overtredingen van het schip, maar voegt het daaraan toe dat het schip tijdens dat onderzoek de haven niet mag verlaten. In het gemeenschappelijk standpunt is wel het verbod geschrapt om het schip te laden of te lossen, omdat de eigenaar van de lading ten onrechte daardoor gedupeerd zou worden, alsmede de "uitgebreidere inspecties" in het kader van de richtlijn inzake de havenstaatcontrole, omdat die alleen betrekking hebben op de veiligheid;
- o in het gemeenschappelijk standpunt is punt g) (schadeloosstelling van schepen die onnodig oponthoud hebben opgelopen) van artikel 12, lid 1, geschrapt, omdat het de uitgebreide wetgeving in alle lidstaten inzake contractuele en wettelijke aansprakelijkheid zou kunnen doorkruisen.

e. De Raad heeft veel aandacht besteed aan de verbetering van de technische kwaliteit en de juridische duidelijkheid van de bepalingen:

- o de overwegingen zijn geactualiseerd en gestroomlijnd; herhalingen van artikelen zijn vermeden;

- de definities van schip, havenontvangstfaciliteit en haven zijn verbeterd (zie artikel 2);
- artikel 14 is aangepast aan Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden (8);
- de indeling van het formulier in bijlage II is verbeterd.

VI. AMENDEMENTEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT

1. De Raad nam inhoudelijk elf van de 18 amendementen van het Europees Parlement over, meestal in de vorm van het gewijzigde Commissievoorstel:

- amendement nr. 1 betreffende de vijfde overweging (nieuwe achtste overweging) in verband met Helcom werd aangenomen in de versie van het gewijzigde Commissievoorstel;
- de amendementen nrs. 3 en 16 betreffende milieuvriendelijke schepen werden aanvaard via de in punt V, onder b), vierde streepje, bedoelde verklaring. De Raad kon echter niet instemmen met een gecompliceerd administratief systeem voor de classificatie van individuele schepen;
- amendement nr. 4 betreffende de evaluatie van de richtlijn werd opgenomen in overweging 19 van het gemeenschappelijk standpunt;
- amendement nr. 5 betreffende vrijgestelde schepen werd aanvaard via de hierboven in punt V, onder c), eerste streepje, bedoelde verklaring;
- amendement nr. 6 betreffende de goedkeuring van de afvalontvangstplannen werd in artikel 5, lid 2, ingevoegd;
- amendement nr. 9 betreffende de bijdragen werd aanvaard in de vorm van een verklaring van de Raad en de Commissie (zie hierboven punt IV, onder d));
- amendement nr. 12 betreffende de inspecties werd overgenomen in artikel 11, lid 2, onder d) (zie punt V, onder d), eerste streepje);
- amendement nr. 14 (Verdrag van Helsinki) werd aanvaard via de wijziging van artikel 7, lid 3 (zie punt V, onder a), eerste streepje);
- amendement nr. 17 werd aanvaard door middel van de uitgestelde toepassing van de richtlijn inzake sanitair afval (artikel 16, lid 1) en van een meer gedetailleerde redactie van artikel 4 over de afvalontvangstfaciliteiten (zie punt V, onder a), tweede streepje);
- amendement nr. 18 werd aanvaard in de technisch verbeterde versie die de Commissie heeft voorgesteld.

2. De Raad heeft de volgende amendementen afgewezen:

- a. Amendement nr. 2 betreffende overweging 15 (overweging 12 van het gemeenschappelijk standpunt) .

Amendement nr. 7 (eerste gedeelte) betreffende artikel 6, lid 1. Amendement nr. 13 betreffende artikel 11, lid 4 (nieuw artikel 11, lid 3)

De Raad vindt dat vissersvaartuigen vanwege hun kenmerken niet onderworpen moeten worden aan de aanmeldingsplicht en de speciale nalevingseisen van artikel 6 en artikel 11, lid 2 (zie punt V, onder c), tweede streepje) .

- b. Amendement nr. 7, tweede gedeelte (artikel 6, lid 1) : doorsturen van de informatie in verband met de aanmelding

Om de administratieve rompslomp zoveel mogelijk te beperken, handhaaft de Raad liever de bepaling dat hetzij de havenautoriteit, hetzij een andere relevante instantie geïnformeerd moet worden, die de informatie onderling moeten uitwisselen (zie punt V, onder b), eerste streepje) .

- c. Amendement nr. 8 betreffende artikel 8: de bijdragen voor scheepsafval

In dit artikel moest de Raad verschillende belangen met elkaar verzoenen. Zoals hierboven in punt IV, onder d), uiteengezet is, wordt de lidstaten verzocht de vaste component van de bijdragen voor de afvalontvangst zodanig vast te stellen dat de schepen, rekening houdend met andere kenmerken van de haven, toch gestimuleerd worden hun afval in de haven af te leveren.

- d. Amendement nr. 10 betreffende een nieuw artikel 9, lid 2 bis: afvalbeheerregelingen met derde landen

De Raad is van mening dat het invoegen in de richtlijn van een verbintenis om een gemeenschappelijk beleid voor afvalbeheerregelingen met derde landen uit te werken wel wenselijk is, maar een zorgvuldig onderzoek naar de toepassing van de richtlijn in de praktijk vereist. Niettemin heeft de Raad in artikel 7, lid 2, een bepaling opgenomen dat de lidstaten moeten ingrijpen (bijvoorbeeld door te eisen dat al het aan boord resterende afval afgegeven wordt), indien er goede redenen zijn om aan te nemen dat het schip van plan is zijn afval af te geven in een haven die geen adequate ontvangstfaciliteiten heeft. Aangezien de havens in de Gemeenschap in beginsel met adequate faciliteiten uitgerust zullen worden, heeft een dergelijke bepaling hoofdzakelijk betrekking op havens in derde landen.

- e. Amendement nr. 11: het percentage schepen dat gecontroleerd moet worden (artikel 11, lid 1)

De Raad denkt dat de toevoeging van de eis van 25 % controles een te zware last op de schouders van de autoriteiten van de havenstaat zou leggen. Bovendien is de Raad van mening dat het Commissievoorstel reeds genoeg garanties biedt door het voorschrijven van voldoende inspecties, van specifieke inspecties in verdachte gevallen en van inspecties in het kader van Richtlijn 95/21/EG, waarin reeds wordt bepaald dat 25 % van de schepen die een haven aandoen, gecontroleerd moet worden.

- f. Amendement nr. 15: de nadere bepalingen voor het informatiesysteem (artikel 12, lid 3)

Volgens de Raad moeten de nadere bepalingen voor het informatiesysteem niet in de richtlijn gespecificeerd worden, omdat die het best uitgewerkt kunnen worden door de deskundigen in het kader van de samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie bij de uitvoering van de richtlijn.

VII. BESLUIT

De Raad heeft in zijn gemeenschappelijk standpunt getracht tot een algemeen aanvaardbaar evenwicht te komen tussen de bescherming van het mariene milieu, het goed functioneren van het zeevervoer en de plaatselijke omstandigheden van elke haven. Daarbij heeft de Raad zorgvuldig rekening gehouden met de adviezen van de verschillende communautaire instellingen.

Voetnoten:

- (1) PB C 271 van 31. 8. 1998, blz. 79.
- (2) PB C 148 van 28. 5. 1999, blz. 7.
- (3) PB C 150 van 28. 5. 1999, blz. 432.
- (4) PB C 138 van 18. 5. 1999, blz. 12.
- (5) PB C 198 van 14. 7. 1999, blz. 27.
- (6) Internationaal Verdrag van 1973 ter voorkoming van verontreiniging door schepen en het bijbehorende Protocol van 1978.
- (7) PB L 73 van 16. 3. 1994, blz. 1 en 19.
- (8) PB L 184 van 17. 7. 1999, blz. 23. . 13. 1. 2000

Voor vragen en/of opmerkingen over EMIS kunt u mailen naar emis@vito.be

Copyright © [VITO](http://www.vito.be) 17/01/2000

Ontwerp [EMIS](http://www.emis.vito.be).